

Glücklich, Julius

O záповědi gruntuov

In: Glücklich, Julius. *Nová redakce zemského zřízení království českého z posledních let před českým povstáním*. Brno: Filosofická fakulta s podporou Ministerstva školství a národní osvěty, 1936, pp. 294-297

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126575>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

^b dobytak připsáno v B rukou β.

^c padesáti napsáno v B rukou β místo dvaceti tisku 1564. Viz Úvod.

^d tehdy tisku 1564 škrtnuto v B rukou β před tím.

^e touž pokutu XX kop grošův českých a též tisku 1564 škrtnuto v B rukou β před tím.

^f Infinita litis materia — Erga parerga a doleji Nodus in scirpo napsáno v B rukou β (?) na vevázaném listě.

¹ To je L XLVII. Viz tam.

a V. Budovcem po stráně v B: 37.

O záповědi gruntuov.

L XLVII.

Když by jeden druhému chtěl grunty zapověděti, daj jeden druhému věděti listem pod pečetí svou anebo dvěma hodnověrnými člověky^a, že jemu^b, poddaným^c jeho, čeládcé náchlební, služebníkům, myslivcům, vovčákům kromě cest a stezek svobodných chozením, jezděním, pastvin, myslivosti provozováním^d grunty své zapovídá, však v té záповědi můž jedné zapověděti a druhou nechati.

^a aby jeden k druhému poslal tisku 1564 škrtnuto v B rukou β.

^b grunty své zapovídá tisku 1564 škrtnuto za tím v B rukou β.

^c poddaným . . . nechati připsáno v B rukou β.

^d záповědi škrtnuto za tím.

L XVIII.

Kdež dva nebo tři páni^a lidi mají v jedné vsi, ti lidé aby pásli zespolka jedni druhým bez škody (nehájíc sobě) na gruntech týchž lidí v té vsi a v těch gruntech jedni druhému zapovídati gruntů nemohou^b.

^a páni připsáno v B rukou β.

^b a v těch . . . nemohou připsáno v B rukou β.

O toku vody^a.

L XLIX.

[B rukou β]: Každý^a nápadní vodu na svém gruntu muož^a pojíti k své potřebě^b a^c po svých gruntech jí vésti^d, však tak, aby^e [ji] zase^f z s gruntů^h svých do starého tokuⁱ uvedl.

L L. [B rukou β.]

Žádný jeden druhému gruntův mimo dobrovolné snešení dělením rybníkův, vody nadržováním aneb spouštěním nezatapuj ani jinak vodou z gruntův svých protimyslnosti nečín.

^a *U rukou a po straně*: Právo městské L 4. Tento artykul tam zní: Nápadní vodu, to jest aquam pluviam, každý může na svém dnu aneb gruntu pojít a ji po týchž svých gruntech k potřebě své vésti, neobraceje cizího toku ven z předešlého způsobu; ale aby tůž vodu zase ještě na svých gruntech do starého toku vpustil a uvedl.

Nápadní vodu každý může na svém gruntu pojít a ku potřebě své vésti, však tak, aby ji zase ještě na svých gruntech do starého toku uvedl. *J. Jireček, Codex iuris boh. tom I. pars III. sectio II. strana 289/90.*

Jak patrno, text, rukou β upravený, shoduje se s textem Koldínových Práv městských.

^a *ji tisku 1564 škrtnuto v B rukou β za tím.*

^b *na svých gruntech v B psané rukou β škrtnuto za tím.*

^c *Každý muož vodu na svých gruntech pojít tisku 1564 škrtnuto v L L rukou β; před tím škrtnut nadpis L L.*

^d *neobracuje cizího toku tisku 1564 škrtnuto v B rukou β.*

^e *však tak, aby připsáno v B rukou β.*

^f *těž tisku 1564 škrtnuto za tím v B rukou β.*

^g *z přetvořeno v B rukou β z po tisku 1564.*

^h *gruntů přetvořeno v B rukou β z gruntech tisku 1564.*

ⁱ *pustiti jí má tisku 1564 škrtnuto v B rukou β a připsáno uvedl.*

¹ *Vis pozn. a.*

^a *V. Budovcem po straně v B: 39.*

L LI*.

Jakož^a mnozí jedni druhým na jezích, kteříž na Labi i jiných řekách jsou, rozličné hradby nad míru pro lososy i jiné ryby, aby nahoru jíti nemohly, dělají, což jest od starodávna nebylo: protož aby jedenkaždý na týchž jezích takové hradby půl lokte vajíše jedni mimo druhé nedělali. Pakli by kdo mimo toto snešení nad vycejhovaný jez puol lokte takové hradby vajíše dělali neb dělal (kromě toho času, když na řekách velmi malá voda skrze sucho veliké bývá) a naň to uvedené bylo, tehdy bude moci z pokuty pětmečítma kop grošův českých před úředníky pražské menší desk zemských pohnán a viněn býti. A J. Mt. král, také po panstvích svých tolikéž o tom naříditi poručiti ráčí.

* *Nezměněn.*

^a *U rukou a po straně*: O plavení dříví po Labi a zadržování i uplynutí jeho, též jezích a řekách, hradeb(!) rozličných. Sněm léta 1610 folio 98. Item 1575 folio 37. *Viz dále.*

L LI.

Pod týž artykul přináležeti bude artykul

O plavení dříví a zadržování i uplynutí jeho.

Sněmové léta
1567, 1610.

Stavové^a podlé starobylého obyčeje a obdarování svého při plavení dříví a svobodné silnicí na vodě zůstavení býti mají, nad čímž J. Mt. král.^b ráčil^c se milostivě^d uvoliti^e ruku držeti tak, aby plavení dříví stavuom bráněno nebylo, i těm, kteří by chtěli ku^f potřebám svým kupovati, beze všech překážek toho aby vůli měli a baušrejber^g a jiní překupníci aby jim toho nenadsazovali a stavům neb jich poddaným neb plavcům, kteříž takové obchody vedou, komuž nejlépe^h prodati mohou, aby nezbraňovali. I také jaká by nová cla neb braní dříví Pražané na ta dříví, která se sem plaví neb vezou, jakézkoli by k stavení neb k palivu a zvláště pak votypek a jiného drobného dříví ukládati chtěli, z toho aby sešlo. A jakož se to také buď z dopuštění Božího skrze povodně i jinak trefuje a přihází, že dříví, kteréž se po řekách kdežkoli plaví, časem uplývá^a a na cizí grunty dostává, na tom sou se všickni tři stavové snesli: kdož by a kdekoliv takového dříví svého buď na mále neb na mnoze uplynutého se uptati a najíti mohl, tomu každému, při komž by koliv uptáno a nalezeno bylo, od každého beze všeho jeho vyplacování má zouplna navráceno býti. A kdybyⁱ takového dříví uplynutého navrátiti nechtěl, tehdy aby ten každý mohl to na J. Mt. král.^j vznesti a za sročení o též dříví do soudu komorního ke dni jistému, v kterýž^k se pūhonové nebo obeslané pře z vejtržnosti slyší, žádati a tu při témž soudu komorním nejprvé přístím bez odkladův též rozepře aby vyslyšána a vejpovědí poddělena byla.

Však kdož by z robotných lidí takové dříví přejal, zastavil a dále mu uplynouti nedal, tomu každému od toho, či by to dříví bylo, za jeho práci podlé mírnosti učiněno býti má.^l

[A i B]:

O soudu mlynářův přísežných

měl by artykul tuto též státi z sněmu léta 1599^a.

Dobré zdání¹.

Tento artykul k dobrému zdání Jich Mtem. pánům stavům se podává, poněvadž dosavad nic toho, co se v témž artykuli obsahuje, na místo postaveno a vyhledáno, se nenachází^a.

a a stavové sněm 1610.

b císa. sněm 1610.

c ráčí sněm 1610.

d se milostivě nemá sněm 1610.

e chtějí sněm 1610.

f k sněm 1610.

g paušrejber sněm 1610.

h nejlépejší A a sněm 1610.

i kdož by A a sněm 1610.

j císa. sněm 1610.

k kteréž B; kterýž A a sněm 1610.

l Dobré zdání o něm. Sněm léta 1599 A.

¹ Celý tento artykul shoduje se s druhou částí artykule sněmu 1610

O plavení dříví a zadržování i uplynutí jeho, viz tištěné artykule toho sněmu str. XCVIII—C.

² Ve skutečnosti jest to sněm z r. 1600, viz Sněmy české X str. 45.

³ V B celý tento příspěvek od slov O soudu až k se nenachází jest přeškrtnut, v A však ne.

O úřednicích^a menších a jiných služebnicích desk zemských a o soudu menším zemským a oč témuž soudu souditi náleží^a.

L LII*.

Úředníci menší aby byli sazení hodní, dobří a zachovali lidé. A tolikéž i písaři a komorníci, kteříž při deskách jsou.

B rukou β]:

1.

obecní věc.

* Celý artykul však v B přeškrtnut.

a O úřednicích menších v B asi omylem škrtnuto, ale rukou β připsáno: a jiných služebnicích desk zemských, což bez předcházejícího textu nedává smyslu. Další a o soudu . . . náleží zatrženo.

a V. Budovcem po straně v B: 40.